

Predmet C-272/19**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

1. travnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Verwaltungsgericht Wiesbaden (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

27. ožujka 2019.

Tužitelj:

VQ

Tuženik:

Land Hessen

Predmet glavnog postupka

Pravo zaštite podataka; pristup tužiteljevim osobnim podacima i spisu koji se odnosi na takve podatke, pohranjene pri Petitionsausschussu des Hessischen Landtags (Odbor za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen, Njemačka); odbijanje pristupa

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Stvarno područje primjene Uredbe 2016/679, pojam „tijelo javne vlasti, agencija ili drugo tijelo” u smislu članka 4. točke 7. Uredbe 2016/679; pravo ispitanika na pristup na temelju članka 15. Uredbe 2016/679; neovisnost i nepristranost suda koji je uputio zahtjev u skladu s člankom 267. UFEU-a i člankom 47. stavkom 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima

Prethodna pitanja

1. Primjenjuje li se Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka – OUZP) – u ovom predmetu pravo ispitanika na pristup iz članka 15. OUZP-a – na odbor parlamenta savezne zemlje države članice koji je nadležan za obradu podnesaka građana – u ovom predmetu Odbor za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen – te treba li ga se u tom pogledu smatrati tijelom javne vlasti u smislu članka 4. točke 7. OUZP-a?

2. Je li sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku neovisan i nepristran sud u smislu članka 267. UFEU-a u vezi s člankom 47. stavkom 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 47. stavak 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja)

Članak 267. UFEU-a

Članak 2., članak 3. stavak 1., članak 4. točka 7. i članak 15. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka, u daljnjem tekstu: OUZP)

Navedene nacionalne odredbe

Članci 17., 92. i 97. Grundgesetza (Njemački temeljni zakon)

Članak 26. Njemačkog zakona o sucima („nadzor“)

Članci 1. („neovisnost upravnih sudova“), 18. („privremeni suci“), 38. („nadzor; vrhovno nadzorno tijelo“) i 39. („administrativni poslovi“) Verwaltungsgerichtsordnung (Zakonik o upravnim sporovima)

Članci 17. („pravo na podnošenje predstavki“), 126. i 127. Verfassungsa des Landes Hessen (Ustav savezne zemlje Hessen)

Članak 30. stavak 1. („obrada osobnih podataka koju obavljaju Landtag (parlament savezne zemlje) i lokalna predstavnička tijela“) Hessisches Datenschutz- und Informationsfreiheitsgesetz (Zakon savezne zemlje Hessen o zaštiti podataka i pristupu podacima)

Članak 112. stavak 6. Geschäftsordnunga des Hessischen Landtags (Poslovnik Parlamenta savezne zemlje Hessen)

Članak 10. („pohrana podataka u vezi s predstavkama”) Datenschutzordnunga des Hessischen Landtags (Pravilnik Parlamenta savezne zemlje Hessen o zaštiti podataka, Dodatak 4. Poslovniku Parlamenta savezne zemlje Hessen)

Članak 13. („zaštita privatnih tajni”) Richtlinien für den Umgang mit Verschlusssachen im Bereich des Hessischen Landtags (Smjernice za obradu klasificiranih podataka na području savezne zemlje Hessen, Dodatak 2. Poslovniku Parlamenta savezne zemlje Hessen)

Članci 2. („odgovarajuća primjena službeničkog prava”), 2.b („službena ocjena”), 3. („imenovanje sudaca”) Hessisches Richtergesetza (Zakon savezne zemlje Hessen o sucima)

Kratak prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Tužitelj traži pristup osobnim podacima odnosno spisu koji se odnosi na takve podatke, pohranjene pri Petitionsausschussu des Hessischen Landtags (Odbor za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen) u vezi s tužiteljevom predstavkom br. 1728/18, o kojoj je odlučeno.
- 2 Tuženi predsjednik Parlamenta savezne zemlje Hessen odbija zahtjev za pristup.
- 3 Smatra da je postupak podnošenja predstavki parlamentarna zadaća Parlamenta savezne zemlje Hessen, zbog čega to tijelo nije obuhvaćeno područjem primjene OUZP-a. Tvrdi da to proizlazi iz pravila koja valja primijeniti u ovom predmetu, i to članka 30. stavka 1. Zakona savezne zemlje Hessen o zaštiti podataka i pristupu podacima, koji se odnosi na obradu osobnih podataka koju obavljaju parlament savezne zemlje i lokalna predstavnička tijela, te članka 112. Poslovnika Parlamenta savezne zemlje Hessen, kojim se upućuje na Pravilnik Parlamenta savezne zemlje Hessen o zaštiti podataka, sadržanom u Dodatku 4. tog poslovnika, i Smjernice za obradu klasificiranih podataka na području savezne zemlje Hessen, sadržane u Dodatku 2. tog poslovnika.
- 4 U skladu s tim se pravilima čuva tajnost predstavki i podataka povezanih s njima i u odnosu na podnositelje predstavki. Navodi da OUZP-om odnosno Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka, koja je bila na snazi do 24. svibnja 2018., nije uređeno postupanje s parlamentarnim pitanjima.
- 5 Tužitelj je podnošenjem tužbe Verwaltungsgerichtu Wiesbaden (Upravni sud u Wiesbadenu, Njemačka) 22. ožujka 2013. osporio odbijanje pristupa. Nije uspio pokušaj da se pribave podaci o ministarstvima koja su sudjelovala u postupku podnošenja predstavke te tako udovolji tužiteljevu zahtjevu. Zbog toga je

postupak ponovno pokrenut 29. srpnja 2015. te je tužitelj ustrajao pri svojem zahtjevu za pristup, upućenom Odboru za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen.

- 6 Odbijanje pristupa bilo bi dopušteno u skladu s člankom 30. stavkom 1. Zakona savezne zemlje Hessen o zaštiti podataka i pristupu podacima u vezi s člankom 10. Smjernice za obradu klasificiranih podataka na području savezne zemlje Hessen ako Odbor za predstavke ne ulazi u područje primjene OUZP-a. Naprotiv, tužbu bi valjalo prihvatiti ako se zahtjev za pristup ne protivi prethodno navedenim pravilima. Stoga je potrebno pojasniti područje primjene OUZP-a, posebice njegovo glavno područje primjene u skladu s člankom 2. To je predmet prvog prethodnog pitanja.
- 7 Međutim, zbog organizacije nadležnosti upravnih sudova u Njemačkoj sud koji je uputio zahtjev pita se u okviru drugog prethodnog pitanja radi li se uopće o sudu u smislu članka 267. stavka 2. UFEU-a.

Kratak prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

Prvo prethodno pitanje

- 8 Tužitelj bi u odnosu na Parlament savezne zemlje Hessen imao pravo na pristup u skladu s člankom 15. DSGVO-a ako bi Odbor za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen ulazio u područje primjene članka 2. stavka 1. OUZP-a te predstavljao „tijelo javne vlasti” u skladu s člankom 4. točkom 7. OUZP-a.
- 9 Na temelju članka 15. OUZP-a svatko ima pravo u skladu s tom uredbom na pristup pohranjenim podacima koji se odnose na njega. To je pravo postoji u odnosu na voditelja obrade, a time i u odnosu na „tijela javne vlasti” kao tijela koja obrađuju podatke.
- 10 U OUZP-u se u definiciji voditelja obrade navodi tijelo javne vlasti ili agencija, ali nije sadržana izričita definicija pojma tijela javne vlasti. Razlikuju se tek tijela javne vlasti i pravosudna tijela. Međutim, u Uredbi se također navode „neovisna upravna tijela” (uvodna izjava 31.) i upotrebljavaju drugi pojmovi koji se odnose na tijela javne vlasti uvjete ovlaštenja, a obuhvaćeni su širim pojmom „tijelo”: nadzorna tijela, carinska tijela, tijela za izvršavanje zakonodavstva, tijela nadležna za zdravlje, tijela za zaštitu podataka, nadzorna tijela za zaštitu podataka, regulatorna tijela, financijska nadzorna tijela i upravna tijela.
- 11 Za razumijevanje pojma tijela javne vlasti u skladu s ovom Uredbom ne može se primijeniti nacionalno pravo. Nasuprot tomu, pojmove iz akata Unije valja autonomno odrediti.
- 12 Pojam tijela javne vlasti može se upotrebljavati ili u organizacijsko-institucionalnom ili u funkcionalnom smislu. Uzimajući u obzir članak 4. točku 7. OUZP-a u vezi s člankom 30. stavkom 1. Zakona savezne zemlje Hessen o zaštiti

podataka i pristupu podacima valja smatrati da se pojam tijela javne vlasti u kontekstu tih pravila treba tumačiti u funkcionalnom smislu s obzirom na to da prema članku 30. stavku 1. navedenog zakona primjena tog zakona, a time i OUZP-a, ovisi o tome koju funkciju (zakonodavnu ili upravnu) obavlja Parlament savezne zemlje Hessen. Prema tome su tijela javne vlasti sva javna tijela koja obavljaju javne upravne funkcije. Parlament savezne zemlje Hessen u skladu s tim je tijelo javne vlasti ako obavlja javne upravne funkcije.

- 13 U članku 4. točki 7. OUZP-a upotrebljavaju se pored pojma tijela javne vlasti upotrebljavaju i pojmovi „agencija” i „drugo tijelo”. Tijelo karakteriziraju samostalna organizacija, neovisnost o nositelju dužnosti i samostalne zadaće koje obavlja pod svojim imenom. U slučaju Odbora za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen riječ je o samostalnom tijelu dakle tijelu javne vlasti u organizacijskom smislu.
- 14 Odlučujuće je obavlja li tijelo javne uprave javno upravne funkcije. Upravu se ne može pozitivno definirati, nego tek u odnosu na druge državne funkcije. „Uprava” je aktivnost koja se ne odnosi na zakonodavstvo ni sudsku praksu. Zakonodavna zadaća parlamenta zakonodavna je funkcija, kao što je to u pogledu stvaranja pravnih osnova izričito pojašnjeno u uvodnoj izjavi 41. OUZP-a.
- 15 Zakonodavstvo je u tom smislu zakonodavno djelovanje zakonodavnih tijela (u ovom slučaju Parlamenta savezne zemlje Hessen), ali ne Odbora za predstavke. Revizorska i savjetodavna uloga Odbora za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen ne predstavlja ni sudsko ni zakonodavno djelovanje. Međutim, Odbor za predstavke ovlašten je pribaviti sve informacije o činjenicama na kojima se temelji predstavka, a koje su mu potrebne za pravilno rješavanje predstavke.
- 16 Pravo na podnošenje predstavki uređeno je člankom 16. Ustava savezne zemlje Hessen (odgovara članku 17. Njemačkog temeljnog zakona). Svatko može u skladu s tom odredbom uputiti molbu ili predstavku zakonodavnoj vlasti, ali i svim drugim upravnim tijelima savezne zemlje Hessen; podnositelj predstavke pritom ima pravo na to da se njegova predstavka razmotri i meritorno ispita njegov predmet, te pravo na obrazloženu odluku u razumnom roku. Međutim, izuzev prava na odluku, člankom 16. Ustava savezne zemlje Hessen nije zajamčeno pravo na udovoljavanje zahtjevu istaknutom u predstavi.
- 17 Zbog toga što je Odbor za predstavke sastavni dio Parlamenta savezne zemlje Hessen ne može mu se automatski pripisati zakonodavno djelovanje niti ga se može automatski smatrati parlamentom kao zakonodavnom vlasti. Područje djelovanja Odbora za predstavke ne odgovara zadaćama Parlamenta savezne zemlje Hessen (vidjeti članak 116. i sljedeće članke Ustava savezne zemlje Hessen), koje su karakteristične za zakonodavno tijelo, s obzirom na to da, s jedne strane, njegovo djelovanje nije obvezujuće te da, s druge strane, nema pravo inicijative ni potestativna prava. Njegovo djelovanje uvijek ovisi o podnescima građana i sadržaju zahtjeva. Isto vrijedi i za predstavke upućene tijelima javne

vlasti. U tom smislu ne postoji razlika između tijela javne vlasti i Parlamenta savezne zemlje Hessen u pogledu prava na podnošenje predstavki.

- 18 S obzirom na to da se ne može općenito odrediti sadržaj pravnog pojma tijela javne vlasti, a time ni uprave, mora ga se u ovom slučaju zasebno odrediti. Pritom valja poći od šireg tumačenja uprave i, stoga, šireg koncepta pojma tijela javne vlasti. U prilog tomu govori i činjenica da OUZP-om, za razliku od Direktive 2003/4/EZ (Direktiva o informacijama o okolišu) u svojem članku 2. točki 2., ne isključuje institucije sa sudbenim ili zakonodavnim svojstvom (vidjeti presudu Suda od 14. veljače 2012., Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, točke 40. do 44.).
- 19 Stoga je regulatorni cilj OUZP-a ključan za tumačenje pojma „tijelo javne vlasti”. U skladu s člankom 3. stavkom 1. OUZP-a, ta se uredba odnosi na obradu osobnih podataka u okviru aktivnosti voditelja obrade. U tom se smislu Odbor za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen ni na koji način ne razlikuje od „upravnog” tijela (tijela za zaštitu podataka, nadzorna tijela za zaštitu podataka, regulatorna tijela, financijska nadzorna tijela), na koje se odnose predstavke ispitanikâ.
- 20 OUZP-om nastoje se ojačati prava ispitanikâ te time prava osobnosti i položaj građana. Iz materijalnih elemenata prava na podnošenje predstavki ne proizlazi zašto se Opća uredba o zaštiti podataka, a time i puno pravo na pristup u skladu s člankom 15. OUZP-a, primjenjuje na obradu osobnih podataka podnositelja predstavke koji je predstavku uputio tijelu javne vlasti u skladu s člankom 16. Ustava savezne zemlje Hessen, a ne na predstavku upućenu Odboru za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen. Sud koji je uputio zahtjev stoga smatra da Odbor za predstavke Parlamenta savezne zemlje Hessen predstavlja tijelo javne vlasti (tijelo) u smislu članka 4. točke 7. OUZP-a. Prema tome, ne postoje razlozi za odbijanje pristupa u skladu s člankom 15. OUZP-a. Sud koji je uputio zahtjev osobito smatra da ne postoje ni ograničenja u skladu s člankom 23. OUZP-a. Prema njegovu mišljenju, zakonodavac u obrazloženju Zakona savezne zemlje Hessen o zaštiti podataka i pristupu podacima nije uzeo u obzir ograničenja prava ispitanikâ.

Drugo prethodno pitanje

- 21 Sud može, međutim, uputiti to prethodno pitanje isključivo ako je riječ o „sudu” u smislu članka 267. UFEU-a. Što se tiče pojma „suda” navedenog u sudskoj praksi Suda, sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku upućuje na presude od 17. srpnja 2014., Torresi (C-58/13 i C-59/13, EU:C:2014:2088, t. 17.), i od 6. listopada 2015., Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, t. 17.).
- 22 Dvoji o elementu neovisnosti. Upućuje na tumačenje zahtjeva neovisnosti u sudskoj praksi Suda. Zahtjev neovisnosti obuhvaća u skladu s njim dva aspekta.

- 23 Prvi vanjski kut gledanja znači da tijelo svoje funkcije vrši posve samostalno, a da se pritom ne nalazi u hijerarhijskom ili podređenom odnosu ni u kojem pogledu i da ne prima naloge ili upute ikoje vrste, zbog čega je zaštićeno od vanjskih utjecaja ili pritisaka koji mogu ugroziti neovisnu prosudbu njegovih članova kad je riječ o sporovima o kojima odlučuje (presuda od 16. veljače 2017., Ramón Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126, t. 37.).
- 24 Drugi unutarnji kut gledanja dovodi se u vezu s pojmom neovisnosti i ima za cilj osiguranje jednake distance naspram stranaka spora i njihovih pripadajućih interesa u odnosu na predmet spora. Taj kut gledanja zahtijeva poštovanje objektivnosti i nepostojanje bilo kakvog interesa u rješavanju spora osim isključivo primjene pravnih pravila (presuda od 16. veljače 2017., Ramón Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126, t. 38.).

Prvi aspekt

- 25 Sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku dvoji u pogledu prvog aspekta jer su sudovi hijerarhijski povezani s Ministarstvom pravosuđa te su mu podređeni, i to čak ako sudovi ne primaju naloge ili upute od određenog tijela.
- 26 Sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku upućuje na sudsku praksu Suda o neovisnosti nadzornih tijela u području zaštite podataka, prema kojoj ne smije postojati nikakav vanjski utjecaj, uključujući izravan ili neizravan utjecaj (na nacionalnoj razini ili razini saveznih zemalja) (vidjeti presudu od 9. ožujka 2010., Komisija/Njemačka, C-518/07, EU:C:2010:125, t. 19. kao i t. 28., 30., 34. i 36.). Suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku smatra da bi se to trebalo odnositi i na sudove. Ni sudovi ne bi u izvršavanju svojih dužnosti trebali podlijetati nikakvim uputama ni nikakvom utjecaju. To se ne odnosi isključivo na stvarnu sudsku praksu (donošenje odluka), nego i na postupak donošenja odluka kao i na organizaciju sudova, tijek postupaka i tehnika koje se primjenjuju itd.
- 27 Ništa od toga nije slučaj u ovom predmetu: Ministarstvo utvrđuje vanjsku i unutarnju organizaciju poslovanja sudova i državnih odvjetništava te drugim pravnim aktima. Ministarstvo je odredilo središnjeg pružatelja komunikacijskih usluga (telefon, faks, internet i dr.), i to centar za obradu podataka u Hessenu, te u pogledu računalne opreme tzv. „HessenPC”, namijenjen radu u upravi. Sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku smatra da uprava zbog toga može imati pristup svim podacima sudova premda u praksi to možda ne čini. Sudovi stoga nisu neovisni, što bi im trebalo omogućiti izvršavanje njihovih zadaća bez vanjskog utjecaja.
- 28 Ne može se isključiti mogućnost da sudovi, koji su izuzev „neovisnih sudaca” dio državne uprave i time podređeni vladi pojedine savezne zemlje, ne mogu postupati objektivno prilikom tumačenja i primjene europskih normi. To je razvidno već iz činjenice da sudovi, protivno OUZP-u, ne nadziru samostalno zaštitu podataka s obzirom na to da Ministarstvo, tj. nadležno pravosudno tijelo savezne zemlje Hessen za informacijsku tehnologiju (IT tijelo koje je središnje tijelo u nadležnosti

Ministarstva pravosuđa), utvrđuje bitan dio obrade podataka odnosno centar za obradu podataka u Hessenu, a da sud nema stvaran utjecaj na to (vidjeti uvodnu izjavu 20. OUZP-a). Naime, pravosudna aktivnost ne obavlja se isključivo donošenjem presude, nego se odnosi na čitav tijek sudskog postupka, od zaprimanja tužbe/zahteva do dostave presude/odluke.

- 29 Već sama opasnost od političkog utjecaja na sudove (oprema, osoblje itd., koje dodjeljuje Ministarstvo pravosuđa) može predstavljati rizik od utjecaja na sudske odluke. Na primjer, statistika Ministarstva u pogledu opterećenosti može dovesti do „pritiska u vezi s rješavanjem predmeta”. Sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku pritom smatra da ta statistika tek malo govori o stvarnoj opterećenosti sudova jer Ministarstvo samostalno utvrđuje rokove za donošenje sudskih odluka, a određeni postupci koji se također trebaju rješavati nisu uopće obuhvaćeni tom statistikom.

Drugi aspekt

- 30 Što se tiče drugog aspekta, valja utvrditi da se nacionalnim ustavnim pravom jamči isključivo funkcionalna, ali ne i institucionalna neovisnost sudova. To proizlazi iz činjenice da ministrica/ministar pravosuđa savezne zemlje Hessen imenuje suce, stoga i suca suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku i odlučuje o njihovu napredovanju (članak 3. Zakona savezne zemlje Hessen o sucima), njihovo ocjenjivanje uređuje Ministarstvo pravosuđa savezne zemlje Hessen (članak 2.b Zakona savezne zemlje Hessen o sucima) te da se pravila službeničkog prava općenito primjenjuju na suce.
- 31 U skladu s člankom 18. Zakonika o upravnim sporovima („privremeni suci”), službenik koji je zaposlen na stalnom radnom mjestu i osposobljen za sudsku službu može se radi zadovoljavanja privremene potrebe za ljudskim resursima imenovati privremenim sucem za vrijeme od najmanje dvije godine, a najdulje za vrijeme trajanja njegove osnovne službe. Takav službenik vraća se zatim u upravu. To je namijenjeno zadovoljavanju privremeno povećane potrebe za ljudskim resursima na prvostupanjskim upravnim sudovima u iznimnim situacija i trebalo bi biti u skladu s Njemačkim temeljnim zakonom. Privremeni sudac pritom može dolaziti iz tijela koje je redovito tuženik pred sudom.
- 32 Međutim, u pogledu neovisnosti valja uzeti u obzir i način imenovanja članova suda (vidjeti u tom smislu osobito presudu ESLJP-a od 18. srpnja 2013., Maktouf i Damjanovic protiv Bosne i Hercegovine, ECLI:CE:ECHR:2013:0718JUD000231208). To je zasigurno upitno u slučaju privremenih sudaca.
- 33 Stoga se postavlja pitanje jesu li suci, koje imenuje i o čijem napredovanju odlučuje ministar/ministrica pravosuđa savezne zemlje Hessen, koji/koja također odlučuju o obradi njihovih osobnih podataka u pogledu objavljivanja njihovih podataka za kontakt (makar isključivo na razini savezne zemlje Hessen), barem u postupcima u kojima sudjeluje Ministarstvo pravosuđa savezne zemlje Hessen, u

potpunosti neovisni te mogu li odlučivati bez bilo kakvog utjecaja, makar isključivo zbog činjenice da se natječu za više radno mjesto, o čemu u konačnici opet odlučuje Ministarstvo pravosuđa. Sud koji je uputio prethodno pitanje smatra da se u ovom slučaju primjenjuju odluke donesene u vezi s Direktivom 95/46/EZ o nadzornim tijelima za zaštitu podataka mora; štoviše, mjerila utvrđena presudom u pogledu određenog tijela javne vlasti trebaju vrijediti osobito za jurisdikciju i time sudove (vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisnog odvjetnika Bobeka, C-530/16, EU:C:2018:29, t. 32. i sljedeće točke).

- 34 Sudovi su neovisni isključivo u mjeri u kojoj su neovisni njihovi suci, koji podliježu isključivo zakonu (članak 126. Ustava savezne zemlje Hessen). Inače suci, te *a fortiori* sud, podliježu vanjskom utjecaju. Naime, Ministarstvo pravosuđa odlučuje o broju sudaca i radnim mjestima na svim sudovima kao i o drugom osoblju sudova. Također odlučuje o opremanju suda, među ostalim, računalnim sustavom i softverima.
- 35 Međutim, funkcionalna neovisnost sudaca nije dovoljna da se izbjegne svaki vanjski utjecaj na sud. Naime, neovisnost ne bi trebala isključivati isključivo izravan utjecaj u obliku uputa, nego jamčiti da suci nisu pod izravnim ili neizravnim vanjskim utjecajem koji može usmjeravati njihove odluke (vidjeti u tom smislu presudu od 16. listopada 2012., Komisija/Austrija, C-614/10, EU:C:2012:631, t. 41. do 43.).

RADNI DOKUMENT